A°. 1848. N°. 109.

ARNHEMSCHE COURANT.

TE ZEGELEN

1½ C

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

DONDERDAG 25 MEI.

De prijs der Advertentiën van een tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

BERIGT.

Aan heeren Notarissen, Boekverkoopers en andere adverteerders in de Arnhemsche Courant wordt bij dezen kennis gegeven, dat zij hunne advertentiën tevens in het Bijblad tot de Arnhemsche Courant kunnen doen overnemen en op die overneming een rabat van vijftig ten honderd zullen genieten. Op dezelfde wijze kunnen zij, die Advertentiën in het Bijblad hebben geplaatst, die in de Arnhemsche Courant tegen hetzelfde rabat doen overnemen.

Aanprijzingen van boek- en kunstwerken, uitvindingen enz. (zoogenaamde reclames) zullen voortaan onder de rubriek Ingezonden Stukken worden opgenomen tot den prijs van 2½ cent per regel. Op verzoeken tot aanprijzing gerigt aan de redactie zal geen acht worden geslagen. De redactie zal echter voortgaan onder de rubriek Letternieuws van de haar toegezonden boekwerken verslag te geven.

Het ministerie, zonder hoofd, gaat weder aan het beraadslagen; de Kamer gaat weder voor eenige weken naar huis; de natie gaat weder zitten wachten; en aan onze gezantschappen te Londen en Brussel duurt de vacantie voort.

—

Ons *constitutioneel* ministerie blijft een allerzonderlingst schouwspel opleveren: bij voortduring gepresideerd door eenen ontslagen president, wiens gevoelens in verklaarden strijd zijn met die zijner collega's, gaat het zitten beraadslagen over een ontwerp van grondwet, 'twelk welligt, na afloop dier beraadslaging, door den toekomstigen minister-president of den toekomstigen minister van Finantiën, afgekeurd zal worden. Zoodanige doelmatige handelwijze levert ons, buiten kijf, de beste waarborgen voor eene rassche afdoening van zaken, en beschaamt het mistrouwen dergenen, die volstrekt geen heil verwachten wilden van den ingeslagen weg noch van het bestuur der mannen, welke zoo ijverig bezig zijn met ons tot het gewenschte doel te voeren.

De Kamer, intusschen, die, *ter verwezentlijking* der gewenschte en beloofde staatshervorming, volstrekt niet mogt worden voorbijgegaan, en die ons thans weder zoo bevorderlijk geweest is, ter bezorging van een volledig en energiek *constitutioneel* ministerie, keert, voldaan over het meesterstuk, een ministerraad door eenen ontslagenen president gepresideerd, naar hare haardsteden terug; en de natie, juist even ver als zij voor zes weken was, gaat weder zitten wachten, juist even dankbaar en vertrouwend als zij het voor zes weken deed.

Zich vergastende intusschen aan den aanblik der Paaschlammeren, die voor haar gebraden worden, en opgevrolijkt door de harpen die voor haar getokkeld worden, gunt zij ook gaarne aan onze gezanten te Londen en te Brussel eenige weken of maanden verlof, om de Nederlandsche Maagd bij te staan in hare constitutioneele verlossing; die, wat er ook gebeure, in deze gevaarvolle crisis van Europa, ons ruimschoots schadeloos stellen zal voor al het nadeel 'twelk ons mogt kunnen treffen, ten gevolge van het weken of maanden lang onbezet blijven der zoo gewigtige punten van Londen en Brussel, in eenen tijd waarin, gelijk de Edelmogende heer MUTSAERS den 11den dezer in de Kamer zeide, *elk uur een dag*, *elke dag een jaar is*.

Wilde men, bij een heugelijk kraambed, 't welk ieder goed landskind zoo opgetogen moet houden van blijdschap, dat hij alle dagelijksche redenering versmaadt; wilde men, bij zulk een kraambed luisteren naar de stem van het gezond verstand, en logisch redeneren, dan zou men kunnen besluiten dat, *elke dag een jaar* zijnde, ons gezantschap te Londen nu reeds — al rekent men slechts van den 25sten maart, den dag van SCHIMMELPENNINCKS-*verkondiging*, — ruim vijftig jaar vacant is.

En dan zou men kunnen vragen: Indien wij te Londen, in deze allerhagchelijke omstandigheden eenen gezant *maanden* lang kunnen missen, of *vijftig jaren* lang, volgens de tijdrekening van den heer MUTSAERS, behoeven wij er dan wel eenen *gezant* te hebben? Zou dan zijn traktement van *f* 40, à *f* 50,000 niet gevoegelijk kunnen worden bespaard.

Bestonden onze gezantschap te Londen en te Brussel niet ten behoeve van Zijn Hoog Geboren den heer graaf VAN SCHIMMELPENNINCK, en Zijn Hoog Wel Geboren den heer baron BENTINCK, waarom worden dan die gezantschappen vacant gelaten in afwachting of het welgemelde graven en baronnen al dan niet bevalt het tijdelijk ministerie van Buitenlandsche Zaken blijvend te behouden? Zijn daarentegen voornoemde gezantschappen bestemd tot prebendes, of iets dergelijks, voor onzen hoogen adel, dan zou men misschien — laat ons bij de dankbare vreugde een oogenblikje koel overleg — overwegen kunnen, of ook *die* heerlijke regten niet bij de nieuwe grondwet, en door een *constitutioneel* ministerie, zouden behooren te worden afgeschaft?

Buitenlandsche berigten.

RUSLAND.

St. Petersburg, *13 mei*. Onlangs heeft men in de Siberische goudzandwasscherijen te Rischnetzgilsk een nieuw mineraal ontdekt, hetwelk eene zoo groote overeenkomst met diamant heeft, dat zelfs een geoefend oog er door misleid wordt. Het is eene kristalsoort, welker zwaarte iets minder is dan die des diamants en die harder is dan granaatsteen. Tot dusverre heeft men het nog weinig gevonden, zoodat het dan ook zeer hoog in prijs is. Onze mineralogen stellen voor het den naam van diamantoïde te geven.

DUITSCHLAND.

Volgens berigten uit Pesth van den 11den mei hadden dien dag aldaar ernstige bewegingen plaats gehad, die daaruit ontstaan waren dat de gewapende magt eenige lieden, die den generaal *Lederer* eene charivari wilden geven, met geweld had uiteengedreven. De landdag van het committaat Pesth had van den Aarsthertog-Onderkoning gevorderd, dat de generaal *Lederer* en de officieren die aan de maatregelen van geweld hadden deel genomen, onmiddellijk voor eene crimineele regtbank te regt zouden staan; dat de troepen den eed op de Hongaarsche constitutie zouden afleggen, en dat het regtsgeding openbaar zou zijn; terwijl men, ingeval hieraan niet voldaan wierd, het land in opstand verklaren en zich van Oostenrijk afscheiden zou. De Aartshertog had in overleg met de ministers besloten aan deze eischen te zullen toegeven, maar naar het schijnt zal de stroom der omwenteling bezwaarlijk gestuit kunnen worden. In den avond van den 11den verspreidde zich de tijding dat *Paul Niayri*, het hoofd der radicalen, belast was met de formatie van een nieuw ministerie; den volgenden dag zou er eene groote volksvergadering plaats hebben. De generaal *Lederer* was in den avond uit de stad gevlugt en had den weg naar Weenen ingeslagen; maar men moet verwachten, dat men van de Oostenrijksche regering zijne uitlevering vorderen zal.

— Men wil dat dezer dagen tijdingen uit Luxemburg zijn ontvangen, wegens voorvallen, die niet onbelangrijk zijn, en ernstige gevolgen hadden kunnen na zich slepen, welke echter, na de krachtige maatregelen, door de autoriteiten genomen, thans, zoo als men mag vertrouwen, niet meer te vreezen zijn. Te Echternach, Ettelbrück en Diekirch, namentlijk, zouden zich onder de Luxemburgsche Bondstroepen vrij ernstige teekenen van insubordinatie hebben geopenbaard, bestaande in het weigeren van de vereischte militaire gehoorzaamheid door een zeker aantal officieren en onderofficieren, geboren Luxemburgers, jegens de Hollandsche officieren, zelfs met het vrij kennelijk doel tot geheele verwijdering der laatstgenoemden. De belhamels zijn dadelijk gevat en zullen voor den krijgsraad te regt gesteld worden. Op sommige plaatsen zou een gedeelte van het gepeupel, door bekende volksmenners daartoe verleid, partij voor de schuldigen hebben getrokken, en tot botsingen aanleiding hebben gegeven, die nogtans spoedig door krachtvertoon zijn beteugeld, hetwelk te eerder mogelijk was, doordien het grootste en beste gedeelte der ingezetenen van alle soortgelijke woelingen afkeerig en met den besten geest bezield is en blijft, niettegenstaande de ijverige pogingen, die door zekere lieden, waaronder, volgens sommigen, voornamentlijk de gewezen kanselier *von Blokhaüsen* genoemd wordt, door woord en geschrift, in een tegenovergestelden geest in het werk worden gesteld.

Praag, *18 mei*. Zoo even laat de regerings-president, graaf *Leo Thun*, bekend maken, dat hem door de tusschenkomst van geloofwaardige personen van Z. M. *mondeling* op is gedragen bekend te maken, dat het Z. M. het best is voorgekomen zich, wegens de treurige, laatste gebeurtenissen in Weenen voorgevallen, voor eenigen tijd van daar te verwijderen. De keuze naar welk van zijne getrou-

we volken zich te begeven, heeft Z. M. moeite gekost; doch wegens de voor de gezondheid van Z. M. zoo heilzame lucht van Tyrol heeft Z. M. besloten zich daarheen te begeven, begeleid door den troonopvolger, den Aartshertog *Frans Karel*. Z. M. vertrouwde voor het *overige op de getrouwe Bohemers*, wanneer het er op aan zoude komen den troon, de verleende constitutie en de magt van de Oostenrijksche monarchie te handhaven.

Weenen, 18 *mei*. Het bekend worden van het verdwijnen des Keizers veroorzaakte groote verbazing en verslagenheid. Een ieder riep: *De Keizer is weg!* Men wist niet wat er konde gebeuren. De universiteit zond oogenblikkelijk deputatiën naar de voorsteden, om het werkvolk bedaard te houden, hetwelk dan ook plegtig beloofde rustig te zullen blijven. De redacteurs van de *Constitution* en den *Freimüthigen*, die met nog eenige anderen de republiek wilden proclameren, werden gevangen genomen. De stad is volkomen rustig. Eene deputatie wil, onafhankelijk van het ministerie, zich naar den Aartshertog *Jan* begeven, om denzelven te verzoeken den troon provisioneel in bezit te nemen, voor het geval dat de Keizer niet mogt terugkeeren.

Weenen, 19 *mei*. De minister van oorlog heeft de volgende dagorder uitgevaardigd:

»Het vertrek van Z. M. den Keizer en Zr. Mjs. hof uit de residentie, heeft bezorgdheid voor de stoornis der openbare rust verwekt. De verantwoordelijke ministerraad heeft, ingevolge zijnen pligt, de noodige maatregelen genomen, om de benoodigde magt aan de regering te verzekeren. Door de vrijzinnige verklaring der nationale garde en van het academische legioen, die den ministerraad het verzoek gedaan hebben, om onder de bevelen van Z. Exc. den kommanderenden generaal gesteld te worden, en die zich aangeboden hebben ter beschikking van den ministerraad, is de eenheid hersteld, welke de waarborg van kracht en orde uitmaakt. De ondergeteekende, minister van Oorlog, wendt zich met vol vertrouwen tot de dappere en trouwe troepen van het garnizoen. Hij is overtuigd, dat zij, in den tegenwoordigen staat van zaken, geheel eenstemmig met de nationale garde zullen handelen, ten einde het groote doel: de onderdrukking van alle wanordelijkheden, te bereiken; dat zij, gelijk zij de hechtste steun zijn van den troon tegen elken buitenlandschen vijand, ook trachten zullen, om tegenover elke poging van binnenlandsche vijanden, ter omverwerping van onze staatsregeling en tot het terugbrengen eener omwenteling, door algeheele en ijverige pligtsvervulling den roem van het brave Oostenrijksche leger waardig te blijven.

Weenen, 18 Maart 1848."

Voorts bevat nog de *Wiener Ztg.* in haar nommer van heden, de volgende proclamatie van den ministerraad:

»De ministerraad heeft, in het niet-officiëele gedeelte van de *Wiener Zeitung* van heden, eene vergelijking van het eventuele vertrek van Z. M. den Keizer uit Weenen, met de vlugt van Koning *Lodewijk XVI*, met de bijvoeging gelezen: »dat de laatste dag van de tegenwoordigheid des Keizers alhier, ook de eerste dag der republiek zoude zijn."

»De ministerraad handelt voorzeker slechts als orgaan der gezamentlijke inwoners van Weenen, zoowel als der gezamentlijke, aan hunnen goeden monarch trouw verkleefde volken, wanneer het met drift eene onderstelling van zoodanige gedachten, of zelfs van de voornemens der bewoners van Weenen, tot de omverwerping van de monarchale staatsregeling, verwerpt.

»De ministerraad kan in eene zoodanige uitlegging van een besluit van Z. M., ten aanzien van een tijdelijk verblijf van Hoogstdeszelfs persoon in de eene of andere plaats der constitutioneele monarchie, slechts eene bedroevende dwaling of beleediging van enkelen tegenover de onverzettelijke trouw der Oostenrijkers van alle volksstammen jegens hunnen monarch, erkennen.

»Het ministerie *ad interim* is deze verklaring schuldig aan alle bewoners der stad Weenen en zal, in volkomene overeenstemming met de gezamentlijke bevolking van Weenen, en in vereeniging met de nationale garde zoowel als met de keizerlijke militaire troepen, met ernst en nadruk niet alleen de openbare veiligheid en rust weten te handhaven, maar ook met onverzettelijke vastheid de monarchale orde en de onverbreekbare trouw en verkleefdheid der onderdanen jegens hunnen geliefden Keizer, te beschermen.

»*Weenen*, 18 mei 1848.

»*De Ministers ad interim des Keizers.*"

Het artikel uit de *Wiener Ztg.*, waarop in bovenstaand berigt wordt gezinspeeld, strekt tot eene dreigende en ernstige waarschuwing tegen eene verwijdering des Keizers uit Weenen. »De demonstratie der nationale garde van den 15den," zegt het blad, »was alleen tegen het ministerie gerigt, en zij, die den Keizer raadden zijne residentie in eene andere stad te vestigen, vermits zijn leven in Weenen niet veilig was, maakten zich aan een schandelijke leugen schuldig. Neen, zoo eindigt het blad, de Keizer is in Weenen veilig; nergens in zijne uitgestrekte monarchie is hij veiliger dan te midden van zijne trouwe Weeners. Daarom smeeken wij hem, smeeken wij allen, wien de troon, de dynastie en de monarchie lief zijn, niet te luisteren naar het sirenen-gezang, dat den Keizer uit den burgt zijner vaderen lokt. Zeggen wij het opentlijk, want de tijd der halve woorden, der zinspelingen en ontwijkingen is voorbij: Het vertrek des Keizers zou gelijk zijn aan de vlugt van *Lodewijk XVI*; de laatste dag van zijn verblijf alhier zou de eerste dag der republiek wezen; de Keizer *kan* niet alleen hier blijven, hij *moet* hier blijven."

Mainz, 22 *mei*. Wij zijn heden morgen plotseling in een' staat van oorlog gekomen. Deze toestand werd door een' hevigen strijd veroorzaakt, die gisteren avond tusschen de Pruisische militairen en de burgergarden plaats had, waarbij van beide kanten menschen op de plaats gebleven zijn en talrijke verwondingen hebben plaats gehad. Eene diepe ontzetting heerscht in Mainz. Des middernachts werd door het militaire gouvernement de uitlevering der wapenen van de burgers geëischt en met de beschieting der stad gedreigd. De wapenen zijn reeds gedeeltelijk uitgeleverd. De poorten zijn gesloten, niemand wordt in de stad gelaten, dewijl men voor de hulp van de boeren uit de omstreken bevreesd is. De verbittering tegen de Pruisen en van deze tegen de burgers is grenzeloos; de botsingen duren wel is waar reeds lang, maar sedert gisteren hebben zij eene bloedige wending genomen.

Koblenz, 22 *mei*. Volgens geloofwaardige tijdingen worden in Frankfort door de republikeinen woelingen tegen de Nationale Vergadering voorbereid. De uit vele oorden van Duitschland, vooral ook uit zuidelijk Duitschland, zich aldaar bevindende republikeinen zijn zeer talrijk, waarbij nog dagelijks gelijkgezinden, die door naamlooze brieven uitgenoodigd worden, aankomen welke vereenigd het oogenblik afwachten, dat voor de bedoelde onderneming gunstig zal zijn.

Keulen, 23 *mei*. Over de treurige voorvallen tusschen de burgers en de Pruisische militairen, die zich in Mainz op den 21sten dezer hernieuwd hebben, ontbreken ons regtstreeksche berigten van onzen correspondent. Dit werd waarschijnlijk veroorzaakt, doordien de poorten der vesting tot gisteren namiddag 2 ure gesloten waren, zoodat eerst toen de stoombooten konden afvaren en tot dien tijd ook al de spoortreinen waren opgehouden, zoo als ons door reizigers, die gisteren avond laat met de stoomboot zijn aangekomen, medegedeeld is en zoo als door eene heden morgen ontvangene publicatie bevestigd werd. Volgens hetgeen wij verder van reizigers vernomen hebben, zoude er in den avond van den 21sten op nieuw een gevecht in een bierhuis tusschen burgers en Pruisische militairen ontstaan zijn; de burgers zouden het het eerst tegen de soldaten opgegeven en de kampplaats verlaten hebben, maar zouden daarna met versterking teruggekeerd, de soldaten opgewacht en enkele mishandeld hebben. Daarna waren de soldaten in grooter aantal weder met hen handgemeen geworden; hierop had zich het gerucht verspreid dat de soldaten de burgerwacht wilden bestormen, en toen nu werkelijk eenige troepen soldaten naderden, zou de hoofdman op hen hebben laten vuren, waardoor verscheidene soldaten gedeeltelijk gedood, gedeeltelijk gewond werden.

— Het *Journal de Frankfort* berigt van den 22sten mei: De heden van hier naar Mainz op de Taunusbaan gaande eerste morgentrein konde slechts tot Hochheim geraken, terwijl daar bekend gemaakt werd, dat de poorten van Mainz versperd waren, dat de stad zelve in staat van beleg verkeerde en de schipbrug weggenomen was wegens onrustige voorvallen, die in den vorigen nacht tusschen de burgers, militaire en Pruisische Bondstroepen in de stad zouden hebben plaats gehad.

ENGELAND.

Londen, 21 *mei*. Berigten van Dublin van eergisteren melden, dat de politie-commissarissen aldaar eene proclamatie tegen het houden van processiën in de straten hadden uitgevaardigd.

Men meldt, dat de clubs zich evenwel niet aan het verbod der overheden storen zouden en den avond van den 19den voornemens waren een optogt te houden.

Het gouvernement heeft de noodige maatregelen genomen, ten einde de proclamatie te doen gehoorzamen; over het algemeen vreest men voor ongeregeldheden.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* van 19 mei deelt het ontwerp van wet betreffende de onteigening der spoorwegen mede, dat den 17den aan de Nationale Vergadering is aangeboden. Van den aankoop door den staat zijn die wegen uitgesloten, welke niet als groote wegen beschouwd kunnen worden, zoo als die van Epinac, le Long-Rocher, Villers-Cotterets, Montbrison, le Creusot, Decize, Sceaux, Montrambert, Commentry, Vireux, enz.

Die welke het besluit geldt zijn die van St. Germain, Versailles (zoowel de linker als de regter oever), Bazel, Rouen, Orleans, Hâvre, Montereau, de Noorder-spoorweg, die van Bordeaux, de Middenspoorweg, die van Avignon naar Marseille, die van Boulogne, en eindelijk die van Lyon, Straatsburg, Nantes en Dieppe.

Van de drie door den minister van Financiën voorgestelde wijzen van aankoop, heeft de regering zich voor de laatste verklaard, namelijk om de wegen te onteigenen, volgens den gemiddelen koers der actiën, gedurende de zes maanden die verloopen zijn vóór het ontstaan der republiek. Volgens die wijze van onteigening zal een bedrag van 5 percents rentebrieven uitgegeven moeten worden, eene jaarlijksche som van fr. 22,304,947 renten beloopende.

— De Nationale Vergadering heeft in hare zitting van 19 mei met algemeene stemmen de volgende proclamatie vastgesteld:

»*De Nationale Vergadering aan het Fransche volk.*

»Franschen!

»De Nationale Vergadering staat u in voor het heil des vaderlands. Een oogenblik bedreigd, heeft zij de edele stad Parijs als één man te harer verdediging zien opstaan. Binnen en buiten de muren zijn burgers en soldaten op het teeken des gevaars toegeschoten, allen hebben zich omtrent u verdienstelijk gemaakt; dat de dankbaarheid van het land hunne regtmatige belooning zij, dat uwe eenstemmige toejuichingen diegene beantwoorden, welke rondom ons weêrklinken.

»Oproerige lieden hadden de grootste der misdaden ondernomen, die in een vrij land bedreven kan worden, de misdaad van majesteits-schennis aan de natie, de geweldadige overweldiging van de souvereiniteit des volks. Door de verrassing van een oogenblik hadden zij het heiligdom der wetten geschonden. Reeds vaardigden zij hunne schaamtelooze besluiten voor ons uit. Burgers, met geen enkele beraadslaging, met geen enkel woord, met geen enkel teeken, hebben uwe vertegenwoordigers de verdrukking der overmagt aangenomen; en toen men de Nationale Vergadering ontbonden durfde verklaren, is de verontwaardigde bevolking te wapen geloopen en heeft, door hare tegenwoordigheid alleen, ons de magt hergeven om u te dienen en eindelijk de republiek te constitueeren. Geheel Parijs waakt over ons. Zijne vaderlandsliefde staat ons borg voor den schat, dien gij het hebt toevertrouwd. Wij zijn gelukkig en trotsch op de gehechtheid van dat onverschrokken volk, dat ons omringt en verdedigt.

»Wisten dan de onzinnigen, wier vermetelheid den naam en de stem des volks misbruikte, niet, dat, indien al hunne zegepraal voor één enkelen dag mogelijk was, geheel Frankrijk zou opstaan om ons te bevrijden of te wreken? Reeds schoot zijne vaderlandslievende voorhoede ons te hulp. Frankrijk, het edele Frankrijk, zou geen oogenblik het schandelijk juk eener staatspartij dragen.

»Burgers, hebt vertrouwen in den wil der Nationale Vergadering en van het Uitvoerend Bewind. Het regt, in zijne krachtige maar regelmatige werking, zal alle schuldigen bereiken, en de valsche vrienden des volks ontmaskeren, die zijne grootmoedige neigingen ten kwade willen leiden en zijne edelaardige hartstogten alleen aanwenden om tot despotismus en regeringloosheid te geraken. Het regt van petitie, het regt van vereeniging, heilig als zij zijn, kunnen niet ongestraft tegen de vrijheid gekeerd worden. Uwe vertegenwoordigers moeten in de volheid der van u ontvangen magt vrijelijk hunne roeping vervullen en op den dubbelen grondslag van regt en pligt eene democratische republiek vormen, die der gansche wereld ten voorbeeld en tot eer verstrekke.

»De vrijheid leeft alleen door orde, de gelijkheid berust op eerbied voor de wetten, de broederschap wil den vrede; slechts te midden eener rustige maatschappij bloeit de arbeid en wordt voornitgang geboren. Dat allen die lijden op ons hunne hoop vestigen. Werklieden in onze steden en in onze velden, uwe behoefte en uwe ellende legt ons heilige verpligtingen op en onze ijver zal ze vervullen; hetgeen de republiek reeds voor uwe waardigheid heeft gedaan door u uwe regten als burgers te schenken, dat zal zij ook voor uw geluk trachten te doen."

Parijs, 21 *mei*. Er is thans sprake van het oprigten eener hypotheekkas, welke op de volgende grondslagen zoude rusten: Daar de Fransche grond met tien duizend millioen franken belast is, zal het gouvernement voor deze som papier uitgeven, hetwelk tegen ½ pCt. rente zal verkrijgbaar zijn. De formaliteiten bij het nemen van gelden op hypotheek zouden zonder kosten geschieden.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 23 *mei*. De ontwerpen van wet tot wijziging der grondwet zijn thans afgewerkt. Bijkans elke verandering, hetzij aanvulling of weglating, hetzij verschuiving of omzetting, is in een afzonderlijk ontwerp vervat. De ontwerpen gaan vergezeld van eene uitgebreide memorie tot toelichting. Aan de bewerking van een en ander is in de laatste dagen, onder het dadelijk toezigt van den minister *Luzac*, zeer druk gearbeid. De aanbieding der ontwerpen aan den Raad van State zal thans onmiddellijk plaats hebben. (*Hand.*)

's Gravenhage, 22 *mei*. Door het departement van Binnenlandsche Zaken was, bij resolutie van 12 Augustus 1847, no. 143, 6de afdeeling, aan den heer *Tellman Cruger*, te Kampen, in zijn privé concessie verleend tot het daarstellen eener stoombootdienst tusschen die stad en Hull in Engeland.

Vermits die heer dezer dagen schriftelijk verklaard heeft, van de gemelde concessie afstand te doen, is deze concessie door genoemd departement bij resolutie van 19 dezer ingetrokken.

— Naar aanleiding van de redevoering van Z. Exc. den heere minister van Justitie *ad interim*, van 13 mei ll., is door den heer mr. *J. J. van Hees van Berkel* en anderen het navolgende adres geteekend.

»Sire!

Geven met den meesten eerbied te kennen de ondergeteekenden: Dat zij, ofschoon hulde doende aan vele verbeteringen in het ontwerp der nieuwe grondwet voorkomende, — echter geenszins hun zegel kunnen hechten aan sommige bepalingen van hetzelve;

Dat zij het alzoo onverschoonbaar zouden achten op dezen oogenblik, waarop het de dierbaarste belangen des lands betreft, niet te spreken, te meer, daar men het stilzwijgen vooralsnog der overgroote meerderheid der natie als eene goedkeuring *van*, of adhaesie *aan* het ontwerp der nieuwe grondwet schijnt te willen doen doorgaan;

Redenen waarom zij het zich tot pligt rekenen tegen elke verkeerde gevolgtrekking, welke uit hun voorloopig stilzwijgen over het ontwerp van nieuwe grondwet zoude kunnen worden gemaakt, bij dezen te protesteren, terwijl zij zich wel uitdrukkelijk voorbehouden hun gevoelen over dat ontwerp meer bepaaldelijk te doen kennen, zoodra het door Uwe Majesteit aan de Staten-Generaal zal zijn aangeboden.

's Gravenhage,
den 22sten Mei 1848. (Volgen de handteekeningen.)"

's Gravenhage, *23 mei*. Bij besluit van den 20sten mei jl., no. 91, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, ter zamenstelling van de commissie tot afneming van het examen, om te worden toegelaten op de rolle der studenten aan eene hoogeschool of aan het athenaeum te Amsterdam of te Deventer, voor het tegenwoordige jaar te benoemen de navolgende heeren: tot Zijner Majesteits commissaris, lid en voorzitter der gemelde commissie, den staatsraad in buitengewone dienst mr. *C. J. van Assen*, hoogleeraar in de regtsgeleerde faculteit aan de hoogeschool te Leiden; tot verdere leden van dezelve: *S. Karsten*, hoogleeraar in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de hoogeschool te Utrecht; *P. L. Rijke*, buitengewoon hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen aan de hoogeschool te Leiden; *D. J. Veegens*, rector aan het stedelijk gymnasium te Amsterdam; *C. H. Thiebout*, rector der Latijnsche scholen te Zwolle; *W. Hecker*, doctor in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren en lector paedagogices aan de hoogeschool te Groningen, en *J. H. Kroon*, leeraar in de wiskunde aan het stedelijk gymnasium te Zutphen.

— Het vertrek des Konings en van prins *Hendrik* naar Amsterdam, is bepaald op morgen middag ten 6 ure, met eenen bijzonderen trein. Hoogstdezelven zullen tot aanstaanden zondag in de hoofdstad verblijven.

's Hertogenbosch, *22 mei*. De Milanesche rijstbouw vindt in deze provincie meer en meer bijval. Vele gelukte proeven in het afgeloopen jaar hebben in dit jaar dezelve doen hervatten; zoo heeft thans de heer *J. Voets Lemmers*, in de gemeente Rosmalen, twee stukjes land bezaaid, één in zanderigen grond, gelijk aan de slechtste heidegronden, en een in gewone zwaar bemeste aarde, het eerste, met aanwending van eene door hem uitgevondene kunstbemesting, groeit welig op, schiet onnoembare stengels en heeft er die reeds twee palmen lang zijn, het tweede groeit even welig. De landlieden, welke deze proeven opmerkzaam nagaan, verklaren zich eenparig voor dien bouw; het is dus te voorzien dat dezelve zich in een volgend jaar zal ontwikkelen, en een nieuwen uitweg tot ons volksbestaan zal geven, vooral omdat daarmede op eene niet kostbare wijze de talrijke heidegronden zullen kunnen worden beplant. Gelijke proeven worden ook genomen door den heer *J. Aersen*, med. doctor te Dongen, alwaar dezelve even goed uitvallen.

(*Hand.*)

Ingezonden Stukken.

In welk verband staat de mogelijkheid eener radicale bezuiniging op de krijgsmagt, met de geheele verandering onzer grondwettelijke instellingen omtrent het leger? (1)

Over de bepalingen aangaande de zamenstelling van de weerbare magt, welke voorkomen in het hoofdstuk der grondwet, getiteld: *van de defensie*, zullen wij in de eerste plaats handelen. Die bepalingen toch moeten een regtstreeksch uitvloeisel zijn van het in ons vorig artikel op den voorgrond gestelde, algemeene denkbeeld, dat de handhaving van de inwendige rust aan schutterijen, de verdediging des lands tegen eenen aanval van buiten aan het volk zelf zij opgedragen.

Het beginsel der algemeene dienstpligtigheid (dat is, der dienstpligtigheid van *allen* die ligchamelijke geschiktheid hebben om te dienen), binnen de perken van zekeren leeftijd, ligt daarin opgesloten. De verdeeling der weerbare magt in een staand leger van geringen omvang, in eene nationale militie of eigenlijk gezegde volkswapening, tot aanvulling van het staande leger en welker kaders tot dat leger zelfs zouden behooren, in eene reserve der nationale militie, tot ondersteuning, zoo noodig, van deze, en eindelijk, in schutterijen tot bewaring der inwendige rust, wordt bij het aannemen van dat beginsel mogelijk.

Het staande leger is als oefenschool voor de te bezoldigen kaders van dat leger en van de nationale militie volstrekt onmisbaar. Het dient daarenboven tot de bewaking van 's rijks militaire eigendommen en tot bezetting van sommige vaste punten, welke steeds tegen eenen onverhoedschen aanval bestand moeten zijn, zoo als b. v. de militaire stellingen in Zeeuwsch-Vlaanderen.

Een gedeelte van de nationale militie zou, ten einde deze voor hare dienst in oorlogstijd bekwaam zij, jaarlijks gedurende zes weken of minder (2), met het staande leger gezamentlijk moeten geoefend worden, zoo veel mogelijk in of bij de plaatsen, waar de verschillende taktische hoofd-afdeelingen van dat leger gevestigd zouden zijn. Voorts zou zij gedurende eenige maanden 's jaars op gezette tijden in den wapenhandel kunnen geoefend worden, binnen de militaire gemeenten waarin het land met dat oogmerk zou verdeeld zijn en welke gemeenten een vijftal militaire gewesten zouden uitmaken.

De reserve der nationale militie zou op de plaatsen van het gewoon verblijf der ingezetenen en op die tijden, waarop zulks het minst verlet in hunne beroepsbezigheden zou aanbrengen, — b. v. gedurende een zeker gedeelte des jaars, éénmaal 's maands, des zondags, vóór of na de gewone godsdienstoefening, — in den wapenhandel moeten geoefend worden door haar eigen, niet te bezoldigen kader, zooveel noodig onder de leiding van dat der nationale militie.

De schutterij, die, indien de inwendige rust zal verzekerd zijn, elk oogenblik gereed moet staan om geheel gekleed onder de wapenen te komen, zal noodwendig een door haar zelve gekozen kader moeten hebben. Daardoor alleen kan zij aan het doel harer instelling beantwoorden. De opkomst der schutterij tot het voorkomen of stuiten van wanordelijkheden moet het teeken zijn, dat de gegoede burgerij eenparig de daad, welker beteugeling het geldt, afkeurt. Geen de minste schijn mag er bestaan, alsof die opkomst het werk van enkele chefs zou wezen. Zoo alleen zal men zeker zijn, dat niet dan in een uiterst geval, tegen de overgegeven baldadigheid van eenen volkshoop, tot het jammerlijk geweld der wapenen zal overgegaan worden. Zoo alleen zal een verplettend zedelijk overwigt den uitslag van eenen uitersten maatregel, als den bedoelden, verzekeren, en tevens hare eenig mogelijke regtvaardiging uitmaken.

De regeling der algemeene dienstpligtigheid bij de weerbare magt (welker verdeeling wij zoo even schetsten) kan deze zijn:

Op den 1sten januari van elk jaar zullen alle ingezetenen, die alsdan in hun twintigste jaar zijn, tot de nationale militie behooren, en gedurende vijf jaren daarbij moeten dienen. Van de vijf ligtingen welke aldus des noods gelijktijdig beschikbaar zijn, zal echter slechts een gedeelte, groot tusschen de dertig en veertig duizend man (twee of drie ligtingen), telken jare behoeven op te komen tot het houden der gezamentlijke oefeningen met het staande leger.

Na den afloop zijner dienstjaren bij de nationale militie, gaat ieder ingezeten gedurende drie jaren over bij de reserve dier militie, welke geen uniform draagt, alleen gewapend is met geweren, en welker oefeningen uitsluitend bestaan in het schijfschieten, zoodat haar kader, door de kompagniën schutters zelve te kiezen, hoogst eenvoudig zal kunnen zijn.

Het zelf kiezen van het kader (3) dient in dit geval om den wedijver gaande te houden, zonder welken, bij gebreke van strenge disciplinaire vormen (4), geen zelfstandig leven in eenig ligchaam van personen denkbaar is.

En zelfstandigheid is gewis ook voor de meergenoemde reserve der volkswapening of nationale militie in de eerste plaats noodig, opdat zij eenmaal, in het uiterst gevaar, als een levend beletsel op alle punten des lands voor 's vijands voeten opgerezen, onoverwinnelijk zij, en in het volle besef dier onoverwinnelijkheid, man voor man tot het uiterst strijde.

Indien de reserve der volkswapening er niet op ingerigt is om zóó hare taak te vervullen, ware het beter de krachtige mannen, die haar zullen uitmaken, reeds dadelijk na den afloop hunner dienstjaren bij de nationale militie, gedeeltelijk bij de schutterijen in te lijven, en de organisatie eener reserve aan de wisselvallige ingevingen van het oogenblik des gevaars zelf over te laten. Want, even zeker als het is, dat een klein volk, hetwelk zijne onafhankelijkheid lief heeft en tot het uiterst wil bewaren, van den eersten tot den laatsten strijdbaren man de wapenen voor de verdediging des lands moet leeren dragen, — even waar is het, dat men nimmer den dikwijls kostbaren tijd des burgers mag rooven voor eene ijdele spelerij, zoo als b. v. bij de tegenwoordige inrigting onzer schutterijen, de exercitiën van deze veelal zijn.

Omtrent de dienstpligtigheid bij de schutterijen met een door haar zelf gekozen kader, zoo als wij ze wenschten te organiseren, zij hier slechts dit opgemerkt, dat zij, die geacht zouden worden tot de gegoede burgerij te behooren, na afloop hunner driejarige dienst bij de reserve der volkswapening, nog gedurende een drietal of vijftal jaren, naarmate van de plaatselijke behoefte, bij die schutterijen zouden moeten dienen, alvorens eindelijk geheel tot de ongewapende burgerij terug te keeren.

Dat er aan de dusver gegeven vlugtige schets, bijzonder wat de regeling der dienstpligtigheid bij de verschillende deelen van de weerbare magt betreft, te verbeteren valt, ligt in den aard der zaak; dat hare gebreken, bij eene nadere uitwerking onzer denkbeelden, grooter zoude blijken te zijn, dan wij thans wel vermoeden, — nemen wij aan; maar dat dan ook tevens het betere zou te vinden zijn, dit durven wij gereedelijk vertrouwen; want mogelijk zal de verwerkelijking van een plan als het onze, — dat op ruime, onomstootbare, algemeene beginselen rust en, op velerlei wijzen, voor inkrimping, zoowel als voor uitbreiding, in overeenstemming met die beginselen, vatbaar is, — mogelijk zal die verwerkelijking wel in allen gevalle zijn. Naar de bron waar de beginselen zijn en de vaste wil om ze consequent door te voeren, zal de kennis welke in een of ander opzigt mogt ontbreken, ruimschoots toestroomen en eene levenvolle organisatie zal weldra uit die bron kunnen voortvloeijen.

Wat de geest des volks betreft, al mogt die, om der moeite wille, welke er uit zou volgen, werkelijk zoo zeer tegen zulke maatregelen van organisatie eener algemeene wapening ingenomen zijn, als men soms zou willen beweren, — indien de drukkende belastingen, ten gevolge dier maatregelen, en der daardoor alleen mogelijke bezuinigingen opgeheven werden, zoodat de magen der mindere klasse eindelijk eens wat beter voedsel dan thans konden erlangen, en in het algemeen hun materiëel zijn verbeterd werd, — dan zeker zou die, zoo dikwijls misleide, weerspannige geest, ook nog wel eindelijk eens ten goede te leiden zijn. De meergegoeden en de rijken als zij inzien hoeveel meer dan moeite, — welke bange zorg, welke diepe krenking hunner teederste belangen, bij den tegenwoordigen stand van zaken, zoo van binnen als van buiten hen dreigen, zullen zich de moeite der wapenoefeningen, al ware het ook in den beginne met eenigen weerzin, wel leeren getroosten. Wij durven beter zeggen: zij zullen, juist in die oefeningen het eenig middel ziende tot het gerust behoud van hunnen eigendom, en eenen vasten waarborg voor de voldoening dier zedelijke behoeften, welke hun eigenaardig karakter als Nederlander uitmaken, — zij zullen, zeggen wij, welhaast trotsch zijn op eén stelsel van weerbaarheid, dat zoo rijke belooning, voor betrekkelijk geringe moeite, zou aanbrengen

En het leger, dat thans eene afzonderlijke, eensdeels onderdrukkende, anderdeels onderdrukte en verstooten, kaste uitmaakt, — hoe zou het, na eenmaal de pijnlijke hervorming manmoedig te hebben doorgestaan, niet welhaast opluiken in ware *nationaliteit*, als het, met de natie innig zaamgeweven, éénen polsslag, één levensbelang met haar zou hebben. Alléén door de toekenning van staatsburgerlijke regten, door waarborgen voor de maatschappelijke stelling der personen, en wat des meer zij, is die nationaliteit wel in schijn, in wezenlijkheid nimmer te behalen. De ineensmelting der belangen moet plaats vinden, niet een zoogenoemd evenwigt gemaakt worden, dat slechts kunstmatig is te onderhouden en eindelijk tot eenen strijd op het leven moet voeren.

Als de staat bloeijen zal en de vruchten zal afwerpen, welke men er van mag wachten, moet hij één krachtig maatschappelijk geheel uitmaken, en elk deel, ook de weerbare magt, afzonderlijk zoo georganiseerd zijn, dat het leven van het deel ondergeschikt zij aan dat van het geheele staatsorganisme, aan dat leven, welks normaal middelpunt, zoo lang uitsluitend in de kunstmatig zamengevoegde grondwettelijke instellingen zelf gezocht, geen ander kan zijn dan de algemeene zedelijkheid, die hooger staat dan de wet. En die algemeene zedelijkheid vordert wederkeerig, in de eerste plaats, dat elk ligchaam van personen, waarbij eenige magt huis-

---

(1) Zie bij dit artikel die van denzelfden schrijver, welke geplaatst zijn in de couranten van den 16den april en den 3den mei.

(2) Wij achten het niet overbodig, hoezeer hetzelfde verder uit den tekst zelf zal af te leiden zijn, hier uitdrukkelijk te kennen te geven, dat de getallen, welke wij noemen, enkel kunnen dienen om de denkbeelden eenigermate te bepalen, geenzins om verbindende hoegrootheden of hoeveelheden aan te geven.

(3) Het bestaan van dat kader is onmisbaar, niet alleen voor de inwendige orde der verschillende kompagniën, maar ook opdat de leiding der volkswapening bij hare oefeningen, door het kader der nationale militie geregeld kunne plaats vinden.

(4) Door zoodanige strenge vormen alleen, welke men bij de reserve der nationale militie, uit den a rd harer inrigting zou missen, kan de van boven gegevene impulsie tot in de minste onderdeelen eener geregelde organisatie zich voortplanten, zoo als bij de nationale militie zelf en bij het leger ook werkelijk het geval moet zijn.

vest, elke persoon die in of buiten ambts-functie als staatsburger optreedt, — in de normale levensverrigtingen van de geheele maatschappij innig deele, en zoo zich met haar gelijkmatig kunne ontwikkelen.

Maar indien de instellingen het middelpunt des levens al niet uitmaken, zij zijn de vormen er van, en maar al te dikwijls knellende vormen, die alle geregelde ontwikkeling beletten. Daarom ook zijn, na de algemeene zedelijkheid, de algemeene instellingen zeker van het hoogste belang; en als zij zeer slecht zijn, doet zich dat belang zoo sterk en nadrukkelijk gevoelen, dat het waarlijk niet te verwonderen is, dat men, den vorm voor het leven zelf nemende, van zijne verandering het heil der volken *onmiddellijk* afhankelijk is gaan wanen. Dat het er *middellijk* van afhangt is overigens zoo waar, dat bij eene ontijdige, te vroege of te late, verandering der instellingen, het leven der volken soms plotseling tot den noodigen ontwikkelingsgraad om den wijderen vorm behoorlijk te vervullen schijnt gekomen te zijn; — maar de geschiedenis leert ons, — op menige treurige bladzijde, helaas! — hoe weinig de vorm het leven was.

Laten wij dus in den regel de instellingen ruimer maken, naarmate de zedelijkheid zich ontwikkelt, — maar hebben wij door verzuim de banden eenmaal zoo knellende laten worden, dat het leven is afgebonden, laten wij dan, naar hetzelfde beginsel, dat de vormen des levens aan dat leven ondergeschikt moeten zijn, de banden zonder omzien losmaken, alvorens de zedelijke dood onzen staat in het lijkkleed zijner instellingen overvalle, of, wil men liever, alvorens het volk, dat niet sterven kan als de staat, bij eene uitspatting des levens elken band geweldadig vaneen rijte.

En zijn niet sommige onzer instellingen omtrent het leger werkelijk zoo slecht, dat er niets te hopen is voor de invoering van eenige deugdelijke organisatie der weerbare magt, welke ook, die men zou willen ontwerpen of deels hebbe ontworpen, — dan nadat die instellingen in de eerste plaats geheel zullen veranderd zijn?

Hoe zou het ooit mogelijk wezen, met bepalingen als, bij voorbeeld, die der artikelen 58, 83 en 202 van de grondwet van 1840, tot eenige goede uitkomst te geraken? De regeling van het lot der personen in het leger is daardoor overgelaten aan volslagen ministeriëelen willekeur, dat leger van de vertegenwoordiging *facto* uitgesloten en de geheele inrigting van de krijgsmagt aan de meeningen van eenen enkelen, onder de even onbepaalde als vertrouwvolle benaming van zone, opgedragen! Wij vragen het, wat is er ooit goeds aan denkbeelden of aan daden van een leger, dat onder zulke instellingen gebukt gaat, te wachten? Of zou men zich soms voorstellen aan de daden en denkbeelden des legers geene reëele behoefte voor den staat te hebben? Om van de daden, zoo binnen als naar buiten, welker eventueel belang wel een ieder zal in het oog springen, niet te spreken, en hier alleen het belang der denkbeelden te doen uitkomen, zou het genoeg zijn te wijzen op de even treurige als ergerlijke bekentenissen van volslagen onkunde in oorlogszaken, welke wij zoo menigmalen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal hoorden afleggen, met het schaperigst vertrouwen, alsof er niet millioenen op het spel stonden en het lot van eene geheele klasse van staatsburgers er mede gemoeid ware.

Maar wij willen op iets van meer waarde voor de toekomst wijzen, dan op de bekentenissen van eenige leden eener zoogenoemde volksvertegenwoordiging die weldra zullen uitgediend hebben; — wij willen daartoe het *ontwerp der commissie* noemen.

Zeer zeker zijn er aanmerkelijke verbeteringen van de boven bedoelde bepalingen, bij dat ontwerp voorgesteld. Maar aan onvolledigheid en zelfs fondamenteele gebrekkigheid gaan niet te min de voorgestelde artikelen 55 en 86, maar al te zeer mank. Daarenboven ontbreken er sommige wenschelijke, en zelfs noodzakelijke, bepalingen geheel en al in het ontwerp,

Wat beteekent het in artikel 55 voorgestelde op*pergezag* des Konings over de legers, terwijl volgens hetzelfde artikel de benoeming, het ontslag en de pensionering van de officieren, (5) waarin de gezagsuitoefening hoofdzakelijk bestaat, aan de wet worden opgedragen? De bevordering en het op non-activiteit stellen, hetwelk daden zijn van denzelfden aard en niet minder portée, als de benoemingen, enz. zijn in dat artikel niet vermeld. Daarentegen komt er de bepaling in voor, dat de pensioenen bij de wet worden geregeld, welke veeleer in artikel 57, betrekkelijk het beheer der geldmiddelen, zou te huis behooren.

Van contradictie, onvolledigheid en onregelmatigheid, komt ons derhalve dat artikel 55 niet vrij te pleiten voor.

Omtrent het artikel 57 merken wij verder op, dat wij niet inzien, waarom daarin niet mede is opgenomen de regeling van de bezoldiging der officieren bij de wet.

De bepaling van het artikel 86, dat geene krijgslieden in werkelijke dienst, beneden den rang van hoofd-officier, in de Kamers zitting kunnen nemen, is zeer gebrekkig. In de eerste plaats vragen wij, waarom dat onderscheid tusschen hoofd- en andere officieren gemaakt wordt. De banden, die de tong zouden boeijen, knellen, in strijd met hetgeen in de memorie van toelichting gezegd wordt, veeleer minder sterk in de lagere rangen, dan in de hoogere. Om daarvoor thans de zedelijke gronden niet aan te geven, hetwelk ons te ver zou voeren, bepalen wij er ons toe te verwijzen naar hetgeen de dagelijksche ondervinding bij het leger zelf leert, bij elke gelegenheid als het op regtmatig verzet of vrije uiting van meeningen aankomt. Daarenboven hebben de lagere rangen over het algemeen eene meer rationeele opleiding gehad dan de hoogere, welke meerendeels door officieren van den ouden stempel (*militairen zonder meer*, zoo als wij ze in ons 1ste artikel noemden), vervuld zijn. In de tweede plaats begrijpen wij niet, waarom het op non-activiteit of op pensioen zijn niet zou gevergd worden voor burgerambtenaren die als leden van eene der Kamers zitting zouden nemen, evenzeer als zulks voor krijgslieden geschiedt. Die beide anomaliën zou men ontgaan, door eenvoudig te bepalen, dat in activiteit zijnde krijgslieden en burger-ambtenaren, die de benoeming tot lid van eene der Kamers mogten aannemen, door die aanneming regtens hunne non-activiteit zullen erlangen (6) voor den tijd van hun lidmaatschap.

Aangaande den eed der militaire officieren komt in het ontwerp (even als in de grondwet van 1840) geene bepaling voor. Van dien eed intusschen hangt zeer veel af. — De tegenwoordige drieledige eedsformule drukt evenveel beginselen uit, die lijnregt met elkander in strijd kunnen komen. Men behoude er daarom één, waartoe wel geen ander dan het meest algemeene, — »gehoorzaamheid aan de wet," — kan in aanmerking komen. Zoo lang de beginselen van »trouw aan den Koning" en »onderwerping aan de krijgstucht," die zuiver persoonlijk zijn, met het algemeene zakelijke beginsel van »gehoorzaamheid aan de wet" strooken, is hunne opneming in de eedsformule overbodig. Zoodra zij met dit laatste in strijd komen, moet die opneming minstens verwarring van denkbeelden veroorzaken, om hier van de schromelijke gevolgen niet te gewagen, die er, eensdeels voor de eer der officieren, anderdeels voor de veiligheid der burgers tegen het onwettig gebruik van geweld, uit kunnen voortvloeijen.

Te vlugtig zouden voorzeker deze opmerkingen, omtrent het ontwerp der commissie zijn, indien wij ons niet, bijzonder de jongste gebeurtenissen in aanmerking genomen, ten einde meenden te moeten spoeden.

Wat ons omtrent de artikelen 55, 57 en 86 van het ontwerp en omtrent den »eed" wenschelijk en noodzakelijk voorkomt, zal uit het tot dusver daarover geschrevene, hoezeer er meer en veel meer nog over te zeggen valle, echter genoegzaam kunnen blijken.

Wordt onze begeerte in dat opzigt vervuld, dan eerst zal het aan het volle licht kunnen komen, of er bij het leger de kennis en de talenten, maar vooral ook de gezindheid en de wilskracht, aangetroffen worden, die vereischt zijn, opdat het tot de verwerkelijking onzer plannen van algemeene reorganisatie der weerbare magt, door opentlijke beoordeeling zoo binnen als buiten de Kamers medewerke niet alleen, maar opdat door dat leger zelf de uitvoeringsmaatregelen beraamd en beäamd worden.

En zonder dat, hoe zou het ooit mogelijk zijn tot eene gewenschte uitvoering te geraken? Geen mensch is in staat alléén eene omkeering van zaken tot stand te brengen, zooals hier vereischt wordt. De minister van Oorlog dien men tegen over het leger *op zich zelven* zou stellen, zou weldra, met welke uitstekende hoedanigheden van geest en van karakter hij begaafd ware, tot volslagen despotisme of tot uiterst willekeurige transactiën moeten vervallen. Om zulk een euvel te ontgaan is het noodig, dat er geen stem in het leger zij, welker vrije uiting niet bij de wet zij gewaarborgd. Hoe anders zal het, reeds in den aanvang, mogelijk zijn het geheele ministeriëele raderwerk zóó in te rigten, dat het, als één ondeelbaar geheel werkende, de gevorderde reactionneele wets-ontwerpen regelmatig voortbrenge?

Men heeft wel eens van committé's gesproken. Maar elk committé buiten het departement, komt ons voor eener der zaak zelve, en vooral harer *snelle* afdoening, vijandige instelling te zijn. De minister moet daarenboven, constitutioneel gesproken, de eenig verantwoordelijke persoon zijn, hetwelk geheel onmogelijk wordt, zoodra er meer dan invloed — zoodra er magt — door de committé's wordt uitgeoefend. Dat nu is te vermijden, zoodra men de afdeelingen zelf aan het departement, èn elke afzonderlijk èn alle gezamentlijk, met eenige daaraan tijdelijk toe te voegen officieren (deze laatste des noods door het leger zelf te kiezen), als committé's of committé bezigt. Wat de afdeeling of de afdeelingen aldus in committé, zouden hebben ontworpen, zouden zij later (zonder de tijdelijk aan haar toegevoegde officieren) in werking brengen, overeenkomstig hare tegenwoordige instelling.

Eenheid in het ministerieel bestuur, eenheid der ontwerpers en uitvoerders, zou aldus verkregen worden. Maar, hoe tot dat alles, of iets dergelijks, te geraken, als men niet eerst de uiting der denkbeelden van ieder officier over de algemeene zaken vrijmaakt?

Na aldus, met één enkel woord, ook den eersten stap tot de *regeling der uitvoering* (7) van onze plannen te hebben aangeduid, en eenigermate het verband te hebben aangetoond, waarin de mogelijkheid der realisatie van onze plannen staat, met de verandering van de grondwettelijke instellingen omtrent het leger (ook van die, welke voorgedragen zijn in de artikelen 55 en 86 van het ontwerp der commissie en van die welke in dat ontwerp geheel *ontbreken*), — stappen wij, voor het oogenblik, van ons onderwerp af, ons voorbehoudende op de ontwikkeling van het laatste gedeelte van het door ons geschreven in het bijzonder, te gelegener tijd terug te komen.

P * * * * * * * *

---

(5) Die der schutterijen uitgezonderd. Zie de memorie van toelichting.

(6) Die non-activiteit zou voor de krijgslieden verleend worden overeenkomstig de, volgens het artikel 55, bij de wet te regelen, bepalingen omtrent de non-activiteit in het algemeen.

(7) Vergelijk het slot van ons 2de artikel, in de courant van den 3den mei.

Correspondentie.

Van alle kanten worden wij bestormd met vragen, wat toch wel de reden kan zijn van de grove inconsequentie der heeren *Luzac* en *de Kempenaer* die schijnen te willen volharden in het te gelijk aanhouden van het vertegenwoordigers-ambt en de ministeriëele portefeuille. Wij kunnen onmogelijk alle die vragen beantwoorden, want wij kunnen niet in de harten der menschen lezen, en vooral niet als het ministeriëele harten zijn. Wij zijn er overigens even verlangend naar als onze geachte vragers, de gronden te vernemen op welke de heer *Luzac* en de heer *de Kempenaer* zich beroepen om zich daarover te verdedigen, dat zij, aan het hoofd van ministeriëele departementen staande, echter leden der Kamer blijven; niettegenstaande zij bij vroegere gelegenheden dit altijd ongeoorloofd genoemd en niet enkel in hun ontwerp van 1844, maar ook in dat, hetwelk zij onlangs aan den Koning aanboden, verboden en onvereenigbaar verklaard hebben.

Advertentiën.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 38 jaren, Jonkvrouwe *PHILIPPINE JULIANA ROBERDINA*, hartelijk geliefde tweede Dochter van

ZUTPHEN,	Douairière *MOLLERUS*,
den 21sten Mei	Geboren *BARONNESSE VAN DER*
1848.	*MERWEDE.*

† † † De VERKOOPING van *eene groote partij* AFBRAAK, geschikt om weder te vertimmeren, bekend gemaakt in deze Courant van gisteren No. 108, als zullende plaats hebben op heden voormiddag 11 uur, is UITGESTELD tot Vrijdag 2 Junij eerstkomende, terzelfder uur en plaats, als daarbij is opgegeven.

† † † Er *WORDT GEVRAAGD* een HYPOTHEEK van *f* 11,000, à 4½ pCt., in zeer rentgevende Landgoederen, ter waarde van ruim *f* 16,000.

Adres met *franco-brieven*, bij den Notaris *VAN LÖBEN SELS*, te *Zutphen*.

† † † Ik heb de eer bij deze te berigten, dat ik alhier heb opgerigt eene AFFAIRE IN DAMES-HANDWERKEN, zoo in Borduurwerk voor Ameublement als andere voorwerpen van smaak en luxe, benevens alle daartoe behoorende artikelen, en neem de vrijheid mij in de gunst van het geëerde Publiek aan te bevelen.

Arnhem, den 23sten Mei 1848.

E. BOELLING,
Oeverstraat, No. 189.

Nederlandsche
Stoomboot-Maatschappij.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam* des Maandags, Woensdags en Zaturdags, des morgens ten 9 ure.

Van *Arnhem* naar *Mannheim dagelijks* na aankomst van den Beurstrein van *Amsterdam* des avonds ten 8½ ure.

De passagiersvrachten zijn aanmerkelijk minder gesteld; en zijn de goedkoopste van alle Stoomboot-Maatschappijen.

Nadere inlichtingen bij den Agent te *Arnhem*,
J. W. TER HAAR.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 24 Mei 1 El 7 Palm 3 Duim; gew. 0 D. gev 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. DONDERDAG 25 MEI. N°.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

Het ministerie.

Dat in andere landen ondenkbaar is, dat tegen den natuurlijken loop der zaken is, geschiedt in Nederland. De nieuwe ministeriele verandering levert een sprekend voorbeeld.

De Commissie wordt benoemd voor herziening der Grondwet. Zij is zamengesteld uit bekende personen; de natie verwachtte alles goeds; de natie had haar terstond vertrouwen gegeven en de spanning, die dreigend was geworden, was geweken.

De Graaf komt, slaat dwars door het ministeriele vormingswerk der Commissie heen, neemt daarvan twee leden tot zich, laat in zijn ministerie drie plaatsen onbezet en drie leden der Commissie daarentegen ongebruikt. — Verbazing en verdriet waren de uitwerkselen van de tijding dier ministeriele vorming. Onbegrijpelijk vond men het, dat prof. *Thorbecke* geen ministerieel departement was aangeboden: onbegrijpelijker nog, dat *Luzac* en *Donker* in een ministerie waren getreden zonder hem.

Waarom? — Omdat het onnatuurlijk was. — Wie was degeen, die bij uitnemendheid hier te lande den constitutionelen geest heeft wakker gemaakt? wie het boek der *Grondwet* voor de natie opengeslagen en verklaard? wie de regeermannen genoopt zich daarnaar te voegen? — Wie, die in 1840 den kamp aanving met aan het hoofd der elf te protesteren tegen beraadslaging over de Grondwet, zoo lang Limburg niet in de Kamer zou vertegenwoordigd zijn, en met zich tegen de *herziening* te verklaren, omdat zij *niet volledig*, *niet algemeen* was, *geene onbelemmerde* ontwikkeling verzekerde? — Prof. *Thorbecke*. Sedert was hij de *cauchemare* des behouds, de hoop van den vooruitgang. — Na 1840 gaat hij rustig zijn weg, maakt geen geraas door geschreeuw, maar geeft nu en dan eene verklaring over eenig punt van ons *Staatsregt* in het licht, en zijne verklaringen zijn dooddoeners; hij vraagt niemand éene stem, maar wordt lid der Kamer. Aanstonds is de strijd voor Grondwets-*herziening* heropend; en de negen mannen doen hun voorstel van algemeene herziening.

Het behoud is moreel verslagen, maar behoudt nogtans het veld. En bij de eerste gelegenheid de beste, wordt hij weder uit de Kamer gewurmd. — Twee jaren gaan voorbij; de hekken worden eensklaps verhangen; de commissie komt bijeen, en hare eerste daad is hem tot haren voorzitter te benoemen. — De grafelijke tijd echter vangt aan, en hij wordt weder achteruit gedrongen. Die treurige tijd houdt op. Een nieuw ministerie moet worden gevormd. En.... men zoekt naar anderen, neemt onbekenden of onbeteekenenden, maar hem niet; den man niet, die sedert jaren de vlagvoerder was van de herziening der Grondwet.

Onbegrijpelijk! De man, die door den loop der zaken was aangewezen, blijft verwijderd. — Voor een gewoon menschenverstand schijnt het onmogelijk. Voor degenen, die van den heer *Donker Curtius* weten, dat hij is een man, die noch kleingeestig is, noch met bekrompen jaloezij behebt, maar loijaal en cordaat, is het nog duisterder.

Maar is er dan geene reden denkbaar? — Lag die zoo voor de hand, zouden dan èn zij, dien het smart, èn zij, die voor transactie en behoud zijn, even gelijk vragen, waarom blijft hij geweerd?

Is hij dan niet gekend bij de natie? — Sla de dagbladen na, en niet een, dat eenige stem heeft, dat het niet betreurt, dat zijne verwijdering geen raadsel van bedenkelijke beteekenis vindt. Of lees de petitien voor herziening der Grondwet, en vindt daaronder uit den versten hoek des lands het verzoek van tachtig, dat de Koning hem aan het hoofd des ministeries mogt zetten.

Wil de Kamer hem niet gaarne als minister zien? — Het tegendeel. De *geheele* Kamer wil hem. Niet allen uit hetzelfde inzigt. Maar velen, omdat zij in hem alleen den man zien, die ons redden kan; anderen, die zeggen, dat, zoo hij waarlijk knap en fiks is, wij hem hebben moeten, zoo hij het niet is, aan het werk gezet moet worden, opdat zijne onbekwaamheid uitkome; sommigen, omdat zij hem onbekwaam gelooven en meenen dit dan het best aan het licht zal geraken en hij zoo doende versleten worden.

Wil de Koning hem niet? — Die vraag mag niet beantwoord worden, omdat de Koning nooit mag verondersteld worden iemand niet te willen, die het land nuttig kan zijn; zij behoeft ook geen antwoord, want de Koning plaatste hem immers mede in de commissie, waaraan de vorming van een ministerie werd toevertrouwd?

Maar wat is dan de reden?

Bij den aanvang des grafelijken tijds is er op aangedrongen, dat het ministerie zijne vorming zal verklaren, of de natie wete dat Mr. *Thorbecke* gevraagd is, maar geweigerd heeft.

Om één man moet geene spanning in het land heerschen. Heeft hij geweigerd, dan is die spanning opgelost. — Heeft hij niet geweigerd, dan zal ze blijven bestaan, niet, omdat het *dan* één man geldt, maar omdat het dan blijkt beginsels te gelden; dan moet het ministerie open en fiks de verantwoording op zich nemen, dat het door zijne verwijdering, spanning liet voortduren.

Zoodanige verklaring is nog noodiger nu, dan toen.

In ons hoofdblad was tegen de *Nieuwe Rotterdamsche* te velde getogen, om dat zij, die nog niet lang genoeg de eindelooze nederlandsche zee van *belooven en niets doen* bevaren en er al haar geduld nog niet op versleten, haar goed vertrouwen nog niet op verzeild heeft, zich vergaapte aan *woorden*; — aan woorden eener meerderheid, die zeven weken vroeger ook *woorden* gaf, waarvan wij geen daden hebben zien worden; — aan woorden van ministers, die den *woordenrijksten* man der Tweede Kamer tot zich namen. — Er werd tegen *haar* gedaan, wat bijv. een prulblad niet ten deel zou vallen. — Daarop heeft zij geantwoord, op eene wijze, die ons leed doet. Want zij slaat geheel uit den goeden toon, slaat door, en had nog weinig maar noodig gehad om een pendant te leveren van den brief van *Robidé*.

In plaats van het geschrevene te wederleggen, vliegt zij de schrijvers aan. Hoezeer zij daarbij hare handen op eene geheele verkeerde plaats slaat, en ons dus niet raakt, zoo is het echter naar om te zien, hoe ook zij zich niet weet te weêrhouden van wat men bij ons gemeenlijk doet, namelijk den persoon zoeken. Als wij nu eens naar de schrijvers van de *N. R.* gingen zoeken, en hen persoonlijk aanvallen; ei lieve! wat spektakel zou dat geven! Bedenk, confrère! waar dat heen zou voeren.

Nu voegen wij u alleenlijk toe: «vous vous fachez, donc vous avez tort.

Men wil ons onderrigten, dat wij een schendig stuk hebben begaan door te zeggen, dat de heer *Ossewaarde* was «gepensioneerd secretaris-generaal,» want, dat hij nooit is gepensioneerd, maar, na langdurige dienst als secretaris-generaal, bevorderd werd tot raad-adviseur van finantiën. Het spijt ons deerlijk, en wij haasten ons die fout in ons vorig nummer aan te wijzen en te verzoeken voor «gepensioneerd,» *oud-secretaris-generaal* te lezen. — Jongens! jongens! wat zijn die schrijvers van den *Arnhemmer* toch ijsselijke schendbrokken!

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 24 Mei.

Z. M. de Koning, ~~vergezeld van Z. K. H. prins *Hendrik* [illegible]~~, heeft gisteren namiddag de schutterij dezer residentie, in de Koekamp alhier, in oogenschouw genomen. Z. M. droeg de uniform der schutterij. De geestdrift bij deze gelegenheid was groot. Na den afloop dezer inspectie hebben de officieren zich vereenigd in *het Hôtel de l'Europe*, tot het houden van eenen maaltijd, welke vereerd werd met de tegenwoordigheid van den generaal-majoor *van Spengler*, provincialen kommandant en gouverneur der residentie.

— Z. M. de Koning en Z. K. H. prins *Hendrik* zullen heden avond ten 5¾ uur met den spoortrein naar Amsterdam vertrekken. Z. M. zal aldaar tot zondag namiddag verblijven. Naar men verneemt zal Z. M. de schutterij der hoofdstad in oogenschouw nemen.

— H. M. de Koningin zal zich naar haar buitengoed *Buitenrust* op den Scheveningschen weg begeven.

— De ontwerpen van wet tot wijziging der Grondwet, zijn thans afgewerkt. Bijkans elke verandering, hetzij aanvulling of weglating, hetzij verschuiving of omzetting, is in een afzonderlijk ontwerp vervat. De ontwerpen gaan vergezeld van eene memorie van toelichting. Aan de bewerking van een en ander is in de laatste dagen, onder het dadelijk toezigt van den minister *Luzac*, zeer druk gearbeid. De aanbieding der ontwerpen aan den Raad van State zal thans onmiddellijk plaats hebben.

— De graaf *Jules van Zuylen van Nyevelt* vervult, bij afwezigheid van den baron *van Bentinck*, die onlangs tot tijdelijken minister van buitenlandsche zaken alhier benoemd is, de betrekking van Nederlandsch zaakgelastigde te Brussel.

— Heden is uit de residentie vertrokken de nederlandsche gevolmagtigde minister bij de Bondstaten, de heer *von Scherff*, naar zijne bestemming te Frankfort.

— Het prov. hof in Zuid-Holland, in raadkamer vergaderd, heeft, bij arrest van gisteren, op het requisitoir van den procureur-generaal, naar de openbare teregtzitting van het hof verwezen 7 personen, die zich sedert November j.l., alhier in hechtenis bevinden, ter zake van het vervaardigen of uitgeven van valsche muntbiljetten. Slechts twee personen, *Erkelens* en *Schrevelius*, die mede te dier zake in hechtenis waren, zijn op vrije voeten gesteld. Men verzekert, dat deze gewigtige zaak nog in den loop der maand Junij, en alzoo vóór de vacantie van het hof, zal worden behandeld.

— De *Middelburgsche Courant* behelst het onderstaande adres aan Z. M. den Koning, dat gedurende deze week bij den heer mr. *G. A Fokker* aldaar ter teekening ligt:

Aan Z. M. den Koning der Nederlanden.

Sire!

Met de meeste belangstelling hebben de ondergeteekenden achtervolgens kennis genomen, zoo van het *Ontwerp van gewijzigde Grondwet*, door de daartoe benoemde staats-commissie, op den 11 April ll. aan Uwe Majesteit aangeboden, als van het stelsel van toekomstige staatkunde en staatshuishouding, vervat in de verklaring door den tijdelijken minister van justitie in de vergadering der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, op den 13 Mei ll., afgelegd en der natie verkondigd, opdat deze daaraan hare goedkeuring hechten, of hare afkeuring daarvan kenbaar maken mogt.

Sedert lang overtuigd van de noodzakelijkheid der verandering van het tot hiertoe gevolgd regeringstelsel, (waartoe, wij erkennen het, eene door den tijd gebrekkig gewordene grondwet in vele opzigten in den weg stond,) kunnen wij niet anders dan toejuichen de zoo juist in het ontwerp uitgedrukte hoofdbeginselen van staatsregeling, en zoowel daaraan, als aan de verkondigde beginselen van toekomstige huishouding, ons goedkeurend zegel hechten.

De ondergeteekenden, Sire! houden zich overtuigd, dat eene in hare grondslagen aanmerkelijk verbeterde staatsregeling, mits gepaard met eene eenvoudige en zuinige staatshuishouding, als waarop de bovenbedoelde verklaring des tijdelijken ministers van justitie uitzigt geeft, met *vermeerderde vrijheid van onbelemmerden handel en bedrijf*, — met *inkorting van sommige belastingen en overbrenging daarvan op hen die in staat zijn ze te dragen*, het vaderland niet alleen zal redden van den ondergang, waarmede een streng volgehouden tegenovergesteld regeringstelsel het bedreigde, maar ook dat de daardoor alleen mogelijke vrije ontwikkeling van alle zedelijke en stoffelijke volkskrachten, Nederland zal in staat stellen den rang onder de beschaafde natien te hernemen, dien het zich in vroegere dagen zoo roemvol heeft weten te verwerven, doch waarvan het door meer dan eene oorzaak, reeds lang helaas! scheen afgedaald.

Den eenigen wensch, Sire! dien zich de ondergeteekenden, na het hiervoren gezegde, veroorloven, is deze: dat het Uwer Majesteits regering moge behagen om, zoo veel van haar afhangt, het gewigtig werk der Grondwetsherziening te bespoedigen, omdat daardoor zoowel het grondwettelijk koningschap in Nederland, als de Natie zelve, eene kracht moge verkrijgen, die het bestand maakt tegen mogelijke gevaren en stormen, welke ons van buiten af zouden kunnen bedreigen of overvallen, en opdat de banden van toegenegenheid, die het volk van Neder-

land aan het doorluchtig Huis van Oranje-Nassau verbinden, mogen worden versterkt en naauwer toegehaald.

In de blijde verwachting eener voor het Vaderland betere toekomst, waarop Uwe Majesteit een zoo gelukkig uitzigt voor het Nederlandsche volk heeft geopend, noemen de ondergeteekenden zich met den meesten eerbied.

Sire!

Uwe getrouwe onderdanen.

— Het *Journal du Limbourg* uit, in zijn n°. van 23 dezer, den wensch, dat men zich in den ministerraad wel wat wilde bezig houden met de zaken van Limburg. «Dat oord bevindt zich in eenen toestand, die niet vol te houden is. Het is tijd, dien staat van zaken te doen ophouden, door middel van beloften nopens groote inwilligingen, welke de verarmde toestand van Limburg vordert. — Ministers des konings! kondigt dan de aanstaande afschaffing aan der belastingen, die in deze provincie zoo algemeen worden afgekeurd, — of wel, beslist, dat deze afgescheiden worde geregeerd. Er bestaat geen middenweg meer.»

— Men schrijft uit Maastricht, dat de Commissie, door den stedelijken raad benoemd, om aan den koning het verzoekschrift van dien raad aan te bieden, sedert Zaturdag jl. aldaar is teruggekeerd. Die heeren zullen ongetwijfeld onmiddellijk aan den raad verslag geven van den uitslag hunner zending. Nadat de stedelijke regering het verzoekschrift openbaar heeft doen maken, zal de regering het rapport der commissie niet geheim kunnen houden. Men kan derhalve verwachten, dat welbaast het antwoord zal worden openbaar gemaakt, dat door de regering aan de afgevaardigden der stad Maastricht is gegeven. Men kan ligt begrijpen, dat dit antwoord met ongeduld door de ingezetenen wordt te gemoet gezien.

Buitenlandsche berigten.

Frankrijk. — Het herhaaldelijk aangekondigde groote republikeinsche feest heeft eindelijk den 21 voortgang gehad. De geestdrift was daarbij onbeschrijfelijk. Reeds ten vijf ure 's morgens was de nationale garde op de been. Ten 8 ure heeft zich het uitvoerend bewind met de leden der nationale vergadering naar het veld van Mars begeven, alwaar reeds meer dan 300,000 toeschouwers vereenigd waren. De aanblik van het veld van Mars was betooverend. De wapenen der troepen waren met ruikers versierd. De trein werd geopend door de commissien uit de departementen, voorafgegaan door vaandels. Daarna volgden de leden van het instituut en den magistraat, de afgevaardigden van de vrijgelaten slaven, de Duitschers, Italianen, Ieren, Belgen, allen met banieren.

Daarna kwamen de muzikanten, die een patriottisch koor aanhieven, de commissien der nationale werkplaatsen, voorafgegaan door eene slede, getrokken door vier paarden, waarop het standbeeld der republiek geplaatst was. Hen volgden 500 jonge meisjes, de grijze krijgslieden der legers van de republiek en van het keizerrijk, de leerlingen der verschillende rijksscholen, de kar van den landbouw, door 17 witte paarden voortgetrokken, en bevattende de attributen van den landbouw, de gezellen van de verschillende ambachten, enz.

— Het getal der inhechtenisnemingen, ten gevolge der gebeurtenissen van den 15, bedraagt reeds 390.

— Een dagblad behelst een' brief van *Blanqui*, welke van 20 dezer is gedagteekend. Hij zegt daarin, dat hij noch te Brussel, noch te Londen, maar te Parijs is. Verder uit hij eenige smaadredenen tegen de leden der regering, die, volgens zijn schrijven, de omwenteling te loor hebben doen gaan, en hun haat jegens hem doet hem dus eer aan. Hij besluit met te verklaren, dat men den ouden weg weder opgaat, en dat het regentschap niet ver af meer kan zijn.

— De zitting der nationale vergadering van den 22 is weder weinig belangrijk geweest. Eenige besluiten zijn genomen, die van de zijde der meerderheid het voornemen aan den dag leggen, om den gang des bestuurs niet te belemmeren, ofschoon dit, volgens het oordeel van velen, niet aan den tegenwoordigen stand van zaken voldoet.

Ondanks den goeden afloop van het feest van *de Eendragt*, blijven allerlei dolle geruchten aanhouden wegens zamenspanningen, nu in den hevig revolutionnairen, dan in den orleanstischen geest, en bij dit alles schijnt *Lamartine* zich in eene moeijelijke stelling te bevinden, daar hij, om de partijen te verzoenen, zich bij allen vijanden berokkend heeft; zoo zelfs, dat men van zijne aftreding begint te spreken.

De nationale vergadering, die veel tijds met ondergeschiktste bepalingen heeft verloren, verliest reeds veel van aanzien; en de drukpers vervalt in zifterijen, schift de republikeinen in honderde soorten, en over het geheel wordt het belang des lands, de grondvesting van eene nieuwe orde van zaken, voorbijgezien.

In dezen toestand heeft de openbaarmaking van eene briefwisseling van den prins *de Joinville* met een zijner vrienden, gedurende de laatste maanden, veel indruk veroorzaakt. De prins legt daarin het voornemen aan den dag nu om naar Rome, dan naar *the far west* te vertrekken, of wel naar eene nabijgelegen stad, Rotterdam b.v.; bovenal wenscht hij echter als bijzonder persoon naar zijn vaderland terug te keeren, welks lot hij diep betreurt, en waaraan hij geen einde voorziet zonder zware schokken. Hij wenscht steeds Frankrijk groot en bloeijend, wat regeringvorm het hebbe, doch bovenal heeft het orde en veiligheid noodig; hij hoopt, dat de mannen, die daartoe werkzaam konden zijn, hiertoe zullen bijdragen; hij zou gaarne de hoedanigheid van prins afleggen, om daartoe mede te werken. Hij geeft daarbij eene schildering van zijn tegenwoordig leven, dat hij vooral met lezen en de beoefening van de gebeurtenissen doorbrengt; een groot engelsch handelshuis heeft hem het bevel over een Oost-Indievaarder willen geven; zijne gemalin en die zijner broeders vervaardigen hunne kleedingstukken zelve, en, zegt de prins, zij zouden zeer gemakkelijk hare kost kunnen verdienen. Hij wordt blijkbaar geslingerd tusschen de zucht om naar Frankrijk te snellen, en zich in de gevaren aldaar te storten, en het gevoel om, aan de staatkunde geheel vreemd, zijne kinderen eene rustige toekomst te bereiden.

Oostenrijk. — De berigten uit Weenen, van den 19, melden nog niets van den terugkeer des keizers, hetgeen trouwens ook zoo spoedig niet te verwachten was.

De minister van oorlog had eene dagorder uitgevaardigd, waarin hij verklaart, dat de ministerraad het van zijnen pligt had geacht, in de bestaande omstandigheden, de noodige maatregelen tot bewaring van orde en rust te nemen; dat hij zich van de goede gezindheid der troepen en der nationale garde overtuigd houdt, en dat men daardoor tegen vijanden, zoowel van buiten als van binnen, waken kan.

De raad van ministers heeft overigens eene verklaring in het Weener dagblad doen plaatsen, welk blad eene vergelijking tusschen het vertrek des keizers met dat van *Lodewijk XVI* had gemaakt. Met nadruk zegt de raad, dat hij als tolk van Weenen durft optreden, tot afwering van alle gevolgtrekkingen uit zulk eene vergelijking; dat de bewoners van Weenen hunnen goeden monarch te zeer zijn toegedaan, dan dat zij niet alle denkbeeld tot omverwerping van den troon zouden afwijzen.

De raad zegt, dat hij in zulk eene uitlegging van het verblijf des keizers, in eene of andere plaats der monarchie, slechts eene betreurenswaardige dwaling of beleediging van enkelen ziet tegen de onwankelbare trouw der Oostenrijkers van alle volksstammen voor hunnen vorst.

— Volgens de berigten uit *Weenen van den 20 Mei*, heeft Z. M. de Keizer den weg naar Salzburg ingeslagen. Men weet echter niet, of de Keizer voornemens is in Salzburg te blijven, dan wel of hij naar Innsbrück dacht te reizen. De omwending, welke in den geest der bevolking door het vertrek des keizers is veroorzaakt, is onbeschrijfelijk. Allerwege doet zich de geest der bevolking kennen, om de regeringloosheid ten krachtigste te keer te gaan. Iedereen is neêrgeslagen, en diegenen, die nog kort geleden een schrikbewind predikten, moeten zich voor de volkswoede verbergen. De taal der dagbladen is gematigder geworden en er verschijnen geen van die oproerige vlugschriften meer, die nog voor weinige dagen de schrik der rustlievende bevolking uitmaakten. In de andere steden, waar de tijding nopens het vertrek van den Keizer is bekend geworden, heeft zij dezelfde gevolgen voortgebragt. De regering te Weenen heeft de noodige maatregelen tot handhaving van de orde genomen; eene menigte verdachte personen is gevangen genomen; de vreemdelingen moeten de redenen van hun verblijf doen kennen; er is bepaald, dat niets gedrukt, zonder naam des drukkers, mag het licht zien en de dagbladen moeten bovendien van de namen der verantwoordelijke redacteurs voorzien zijn.

Het centraal comité heeft zich zelf ontbonden, en is in een uit afgevaardigden der nationale garde bestaande algemeen comité zamengesmolten. Uit de burgerij is eene zekerheids-commissie zamengesteld; de nationale garde onder een militair hoofd, graaf *v. Aversperg*, gebragt, in één woord, niets gespaard, om de woelziekên tegen te gaan en de orde- en vrijheidlievenden te steunen. De president van de regering is gemagtigd, des noodig, de krijgswet in Weenen en omstreken af te kondigen.

Nopens 's keizers reize luidt eene bekendmaking der regering van den 18: «Medeburgers! Het is niet ligt mogelijk, dat onze innigste wensch, de terugkeer van onzen geliefden monarch, heden nog verwezenlijkt worde. Bedenkt, dat hij eenen verren afstands moet afgelegd hebben, eer ons verzoek tot zijne wederkomst hem kunne achterhalen; bedenkt, dat onze allergenadigste heer, ligchamelijk lijdende, de residentie verlaten heeft *en welligt niet in staat is, zoo snel terug te keeren.* Laat u dus niet door valsche geruchten misleiden, welke, al zijn ze welgemeend, voor 's hands nog voor ongegrond moeten verklaard worden. Laat ons slechts daarvoor zorgen, dierbare broeders, dat wij het huis van onzen allervereerdsten landsvader zoo rustig en vreedzaam bewaren, als hij dit gewoon is te bewonen, opdat hij weder, met volle gerustheid, omgeven door de trouwste liefde van zijne Oostenrijkers, onder ons verblijve en ons nimmer weder verlate.»

(*Get.*) De landspresident graaf *Montecuculi.*

— De Oostenrijksche bladen deelen ook een brief van den aartshertog *Jan* uit Tyrol mede, van 14 Mei, volgens welken de Tyrolers hunne oude trouw jegens het Oostenrijksche stamhuis gestand doen, en die zeer geruststellend nopens de gezindheid zelfs van die deelen des lands spreekt, waar zich meerdere beweging had vertoond.

(Men heeft berigten uit Praag van 18 Mei, die behelzen, dat de president graaf *Leo Thun* had doen bekend maken, dat hem door vertrouwde personen de *mondelinge* last van Z. M. was medegedeeld, openbaar te maken, dat de hoogst treurige jongste gebeurtenissen in Weenen den keizer het beste had doen achten om zich voor eenigen tijd uit de hoofdstad te verwijderen. Uit hoofde van den staat zijner gezondheid had hij zich naar *Tyrol* begeven, begeleid door den troonopvolger. Z. M. *rekent overigens* op de trouwe Bohemers, als het gelden mogt den troon, de verleende staatsregeling en de magt der Oostenrijksche monarchie te handhaven.

Uit bijzondere berigten uit Weenen van 19 vreest men daar vooral, dat de keizer zich te veel aan de Bohemers zou aansluiten en de duitsche beweging daardoor zou worden tegengegaan.)

Duitschland. — De Bondsvergadering heeft den 19 besloten, ten einde tot de invoering der noodzakelijke vrijheid van het inwendig verkeer en tot een groot algemeen duitsch handels- en tolstelsel in den korst mogelijken tijd te geraken, de gezamenlijke, nu nog door verschillende tolstelsels gescheidene duitsche Bondsstaten uit te noodigen, onverwijld deskundigen naar Frankfort te zenden, die over een gemeenschappelijk handels- en tolstelsel zich zouden verstaan en de doelmatigste voorstellen tot de uitvoering zouden doen.

— Men schrijft uit Luxemburg, van den 20, dat de zitting der Stenden werkelijk den 18 voortgang heeft gehad, en dat de commissie tot het ontwerpen der constitutie haar verslag heeft uitgebragt.

In dezelfde zitting heeft de gouverneur eene depêche uit 's Gravenhage voorgelezen, waarin kennis gegeven wordt, dat Z. M. de koning, aangezien de omstandigheden, waarin zich het land bevindt, ten behoeve der schatkist afstand doet van de *f* 100,000, welke nog aan Z. M. over 1848 toekwamen. — De vergadering heeft besloten, een dank-adres deswege aan Z. M. aan te bieden.

Pruissen. — Z. M. de koning heeft den 22 Mei in persoon de zitting van de staatregelende vergadering geopend met de volgende aanspraak:

«*Mijne heeren de afgevaardigden!*

Met blijden ernst begroete Ik eene vergadering, welke, uit de algemeene volkskeuze voortgesproten, geroepen is met Mij de staatsregeling te overwegen, die een nieuw tijdpunt in de geschiedenis van Pruissen en Duitschland teekenen zal. — Gij zult, daarvan ben Ik overtuigd, terwijl Gij het werk aanvaardt, aan Uwe dubbele roeping voldoen, aan het volk eene uitgebreide deelneming aan de aangelegenheden van den Staat te verzekeren en te gelijk de banden nauwer toe te halen, welke sedert meer dan vier eeuwen Mijn Huis met de lotgevallen van dit land onafscheidbaar verbonden hebben.

Het ontwerp der Staatsregeling zal Mijne regering u voorleggen.

Te gelijker tijd met u zijn te Frankfort aan den Main de vertegenwoordigers van het geheele Duitsche volk bijeengekomen. — Gaarne had ik den uitslag van die vergadering afgewacht, alvorens Ik de vertegenwoordigers van Mijn getrouw volk zamenriep. De dringende behoefte aan eene spoedige vaststelling van den staatsregtelijken toestand in ons enger vaderland heeft dit niet veroorloofd. Duitschlands eenheid is onwankelbaar Mijn doel, tot welks bereiking Ik Mij van Uwe medewerking verzekerd houde.

De inwendige rust begint zich te bevestigen.

De volkomen herstelling van het vertrouwen, en daarmede de herleving van het verkeer en van de nijvere werkzaamheid, is wezenlijk van de goede uitkomst van uwen arbeid afhankelijk. — Vele pogingen zijn aangewend om, gedurende de schorsing, in vele takken van volksbestaan, gelegenheid tot werken te geven. — Die pogingen moeten worden voortgezet, op uitgebreider schaal aangewend. — Tot dusverre heeft de gestegene behoefte aan geld de besparingen van het verledene nog niet uitgeput.

Mijner bemoeijingen om de wenschen der poolsche bevolking van de provincie Posen door organieke inrigtingen te vervullen, is het niet gelukt eene beweging te verhinderen, welke, zoo diep Ik die betreure, Mij niet afgehouden heeft om op den ingeslagen weg, met noodzakelijke in 't ooghouding van de aanspraken der duitsche nationaliteit, voort te gaan.

In weerwil van de zware schokken, die de laatste maanden gekenmerkt hebben, zijn de vredelievende betrekkingen van Mijne regering tot de vreemde mogendheden slechts op één punt verstoord geworden. — Ik mag mij aan de hoop overgeven, dat eene bereidvaardig aangenomen vriendschappelijke bemiddeling wezenlijk daartoe zal bijdragen, om het einde van eenen strijd te bespoedigen, waartoe Pruissen niet heeft uitgetart, dien Ik echter als duitschen bondstaat niet weigeren mogt te aanvaarden, daar de grenspalen van het gemeenschappelijk vaderland bedreigd schenen en de kreet tot waarborging van een erkend regt van den duitschen bond tot Mij kwam.

Mijne staatkunde zal zich ook in dit geval als eene onbaatzuchtige en vredelievende doen kennen, eene staatkunde, die Ik, innig met Duitschland vereenigd, besloten heb getrouw te blijven.»

Bij het inkomen en vertrek van Z. M. werd H. D. met toejuichingen begroet.

De voorloopige leiding van de vergadering nam, als oudste president, de staatsminister *v. Schön* op zich.

Eene commissie van 40 leden werd bij het lot gekozen tot onderzoek van de verkiezingen.

De voorzitter van den ministerraad gaf daarna het ontwerp van staatsregeling over.

Advertentien.

. In het jaar 1800 acht en veertig, den achtsten Mei, ten verzoeke van *BARTHA AALDERS*, huisvrouw van *EVERT DE GEEST*, zonder bepaald beroep, wonende te *Arnhem*, bij Geregistreerd Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, van den tweeden December 1847, geadmitteerd om ten na te melden einde gratis te procederen, en uit kracht van het verlof, door voormelde Regtbank, bij beschikking van den 31sten Januarij 1848, op het daartoe door de Requirante gedane verzoek, verleend, zijnde mede Geregistreerd, ten deze woonplaats kiezende te *Arnhem*, ten kantore van den Heer Mr. *FREDERIK BÖHTLINGK*, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, wonende aldaar in de Walstraat, wijk T, n°. 302, dien de requirante tevens bij deze stelt om in het na te melden regtsgeding als zoodanig voor haar op te treden en werkzaam te zijn, — heb ik ondergeteekende *NICOLAAS ANTONIUS GEURTS*, Eerste Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, wonende aldaar in de Korte Nieuwstad, wijk E, n°. 216, voor de eerste maal openlijk Gedagvaard *EVERT DE GEEST*, het laatst gewoond hebbende te *Arnhem*, doch thans afwezig, gevolgelijk mijn exploit doende bij aanplakking aan de voorname deur der Vergaderzaal van de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, alsmede aan het huis der Gemeente te *Arnhem*, terwijl ik een tweede Afschrift van hetzelve heb overgegeven aan den Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij voornoemde Regtbank, die het oorspronkelijke met *Gezien* heeft geteekend, en voorts nog bij plaatsing in de *Staats-* en *Arnhemsche Couranten*, als zijnde de daartoe bij voormeld verlof uitdrukkelijk aangewezen nieuwspapieren. — Om na verloop van drie maanden na heden, en wel op Maandag den vierden September 1800 acht en veertig, des voormiddags ten tien ure, bij vooraf gestelden Procureur te verschijnen ter civiele Teregtzitting van de Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, gehouden wordende op het Paleis van Justitie aldaar; ten einde:

Aangezien de gedaagde in den loop van het jaar 1800 zes en dertig van zijne voormelde Woonplaats is vertrokken, zonder volmagt tot het waarnemen zijner Zaken gegeven, of order op het beheer van dezelve gesteld te hebben.

Aangezien er alzoo meer dan Vijf Jaren na het vertrek van den gedaagde zijn verloopen, zonder dat het bewijs is ingekomen van zijn Aanwezen of Overlijden.

Aangezien de Eischeresse, in hare betrekking van Echtgenoot van den Gedaagde, belang heeft, dat bij vonnis van voornoemde Regtbank worde verklaard, dat er regtsvermoeden van het Overlijden van den Gedaagde bestaat, en zulks sedert den laatsten December 1836. Mitsdien aan gemelde Regtbank, hetzij in Persoon, hetzij door iemand van zijnentwege, van zijn aanwezen te doen blijken, den gedaagde tevens aanzeggende, dat, ingeval noch de gedaagde, noch iemand voor hem, op deze dagvaarding bij voorafgestelden Procureur mogt opkomen en alzoo niet behoorlijk van zijn aanwezen mogt doen blijken, door de requirante zal worden geconcludeerd, dat haar daarvan zal worden verleend acte en tevens verlof tot het doen van eene tweede dergelijke dagvaarding, alles met veroordeeling van den gedaagde in de kosten. — De kosten zijn in debet.

Was Get. N. A. GEURTS.

Voor Copie Conform,

N. A. GEURTS,

1ste Deurwaarder.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.